

Wysokowydajne krowy są narażone na wiele chorób, które często powstają na tle różnicy pomiędzy potrzebami organizmu a możliwością ich zaspokojenia. Jednym z takich problemów jest stłuszczenie wątroby u krów.

Rosnąca wydajność krów idzie w parze z równie wysokim zapotrzebowaniem organizmu zwierzęcia na składniki pokarmowe. Te potrzeby rosną lub maleją także w zależności od aktualnego stanu fizjologicznego krowy. Czasem jednak pokrycie potrzeb na składniki pokarmowe jest niewystarczające względem wymogów wynikających z produkcji mleka. Może być też inaczej – problem może powodować zbyt wysoka podaż składników w stosunku do ilości produkowanego mleka (lub w okresie zasuszenia). W obu przypadkach skutkiem mogą być schorzenia metaboliczne.

Dzisiejszy wysoki poziom wydajności krów nieuchronnie prowadzi do ujemnego bilansu energetycznego na początku laktacji. W tym okresie wątroba jest bardzo obciążona, co sprzyja powstawaniu chorób metabolicznych, w tym ketozy lub stłuszczenia wątroby.

Jak powstaje stłuszczenie wątroby u krów?

Rosnąca wydajność krów idzie w parze z równie wysokim zapotrzebowaniem organizmu zwierzęcia na składniki pokarmowe. Fot. Adobe Stock

To niekorzystne zjawisko pojawia się, gdy pobranie i produkcja *de novo* kwasów tłuszczowych przekraczają utlenienie oraz sekrecję tych związków przez wątrobę (Sosin-Bzducha i Strzetelski 2012, za: Drackley 1999).

Ujemny bilans energetyczny powstały w okresie okołoporodowym wiąże się z gwałtownym uwolnieniem rezerw tłuszczowych w postaci niezestryfikowanych kwasów tłuszczowych. Gdy te związki są niewykorzystywane, w całości akumulowane są w postaci triacylogliceroli w wątrobie, prowadząc do stłuszczenia tego organu i upośledzenia jego czynności.

Krowy narażone na stłuszczenie wątroby

Najbardziej narażone na stłuszczenie wątroby są przede wszystkim starsze krowy i takie, które są przekarmiane, osobniki o zbyt dużym otłuszczeniu oraz pobierające mniej paszy po

porodzie. Ponadto choroba może mieć podłoże nie tylko środowiskowe, ale również genetyczne.

Stłuszczenie wątroby w łagodnej postaci powstaje u krów z powodu ujemnego bilansu energetycznego, typowego dla okresu okołoporodowego, oraz przez oporność insulinową na początku laktacji. Natomiast przyczyny genetyczne zwiększające ryzyko pojawienia się tego schorzenia to wszelkie mutacje prowadzące do zaburzeń w pobieraniu paszy, mające wpływ na metabolizm tłuszczu w obrębie tkanki tłuszczowej i wątroby.

Jak się objawia stłuszczenie wątroby u krów?

To schorzenie nie charakteryzuje się swoistymi objawami. Niemniej nagłe zmniejszenie apetytu, spadek pobierania paszy, produkcji mleka czy obniżenie zdolności reprodukcyjnych mogą być symptomami stłuszczenia wątroby u krów. Wystąpienie stłuszczenia wątroby wiąże się z pojawieniem się innych schorzeń o podłożu metabolicznym, m.in. ketozy, przemieszczenie trawieńca, gorączki mlecznej i innych.

DairySafe to specjalistyczna mieszanka uzupełniająca dla wysokoprodukcyjnych krów mlecznych, redukująca ryzyko zachorowań na ketozę/acetonię. Fot. Josera

Chroń wątrobę krowy!

Jak zatem chronić stado przed rozwojem stłuszczenia wątroby u krów? Najważniejsze jest optymalne żywienie w okresie okołoporodowym, które będzie ograniczać powstawanie ujemnego bilansu energetycznego. To z kolei minimalizuje ryzyko rozwoju chorób metabolicznych, w tym stłuszczenia wątroby u krów. Podstawą jest dostosowanie dawki pokarmowej do aktualnego stanu fizjologicznego naszych zwierząt.

Hodowcy nie są jednak pozostawieni z tym problemem sami sobie. Zawsze można skorzystać ze wsparcia doradcy żywieniowego, który pomoże zbilansować dawkę pod kątem aktualnych potrzeb danej grupy krów. Ponadto w zasięgu ręki są specjalistyczne mieszanki uzupełniające dla krów mlecznych, których zadaniem jest m.in. ochrona wątroby. Taką mieszanką jest **DairySafe**, zawiera ona bowiem pakiet aktywnych

biologicznie substancji wspierających wątrobę i stabilizujących metabolizm w okresie okołoporodowym. Dzięki temu zmniejsza się ryzyko pojawienia się schorzeń na tle metabolicznym, takich jak ketoza. Stosowana w okresie okołoporodowym wpływa na wzrost pobrania suchej masy i poprawę płodności.

Źródła

- Drackley J.K. (1999). Biology of dairy cows during the transition period: the final frontier? *Journal of Dairy Science*, 82, 2259–2273.
- Klebaniuk R., Grela E.R., Bąkowski M., Zając M., Olcha M. (2016). Behawioralne następstwa nieprawidłowego żywienia bydła. *Przegląd Hodowlany*, 2, 9-14.
- Sosin-Bzducha E., Strzetelski J. (2012). Stłuszczenie wątroby – schorzenie okresu okołoporodowego i wczesnej laktacji. *Wiadomości Zootechniczne*, 50, nr 4, 85-92.